

بررسی نقش و جایگاه خانواده در سلامت روان دانش آموزان

خالد علی پور^۱، ایوب مصلحی^۲، خدیجه ممندی^۳

۱- دانشجوی دکترا، آموزگار مقطع ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان سردشت

Khaled.alipour@gmail.com

۲- کارشناس ارشد برنامه ریزی درسی دانشگاه پیام نور تهران، آموزگار مقطع ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان سردشت

۳- کارشناس آموزش ابتدایی، آموزگار مقطع ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان سردشت

چکیده

یکی از عوامل مؤثر در شکل گیری رفتار فرد، خانواده است. فضای خانه، نخستین و بادوام ترین عاملی است که در رشد شخصیت افراد تأثیر می گذارد. به گونه ای که می توان گفت پدر و مادر نیرومندترین آموزگار افراد در زندگی، آموزش خانوادگی پایدارترین آموزش و محیط خانه مهم ترین آموزشگاه برای هر فرد می باشد. بی شک خانواده بنیادی ترین، مهمترین و کوچکترین واحد اجتماعی است. سلامت جنبه های مختلفی دارد نظیر سلامت جسمی، روانی، عاطفی، فکری و ... که سلامت روانی تأثیر گذارترین عامل در رفتارهای فردی و اجتماعی هر فرد می باشد این رفتارها شامل کلیه تعاملات فرد با خود، خدا، خلق و خلاقیت هست که شکل دهنده شخصیت انسان در جنبه های مختلف می باشد. امروزه علمای مدیریت و تعلیم و تربیت بر این باورند که تحقق توسعه همه جانبه و پایدار کشورها در گرو داشتن انسان هایی سالم، توسعه یافته و توسعه برانگیز است. به یقین می توان گفت که نخستین و مهمترین بستر و زمینه در سلامت روانی دانش آموزان خانواده می باشد. روش تحقیق در مقاله حاضر توصیفی-تحلیلی و روش گردآوری اطلاعات کتابخانه ای و میدانی می باشد. هدف تحقیق بررسی نقش و جایگاه خانواده در سلامت روان دانش آموزان می باشد.

واژگان کلیدی: خانواده، سلامت روان، دانش آموزان

مقدمه

با توجه به اینکه سلامت روانی یکی از ملاک های کارایی نظام آموزشی است کشف و بررسی متغیرهای تأثیرگذار بر سلامت روانی به شناخت بهتر و پیش بینی متغیرهای مؤثر در نظام آموزشی می انجامد. بنابراین بررسی متغیرهایی که با سلامت روان رابطه دارد یکی از موضوعات اساسی تحقیق در نظام آموزشی است. سلامت روان به مجموعه ای از عوامل پیچیده بستگی دارد که تفکیک و بررسی هر کدام از این عوامل مستلزم انجام تحقیقات و بررسی فراوان است. از جمله عوامل مؤثر بر سلامت روان فرزندان نقش خانواده می باشد از آنجا که خانواده نهادی آسمانی است و در فرهنگ ملی و باورهای مذهبی ما ریشه ای عمیق و جایگاهی رفیع دارد سلامت نیز مفهومی گسترده است که تمام ابعاد وجودی انسان را در بر می گیرد. خانواده و سلامت با ابعاد متنوع جسمی، روحی، روانی و اجتماعی تعاملی گسترده دارند میزان تأثیر سلامت و خانواده بر یکدیگر در دوره های مختلف زندگی شرایط متفاوت جسمی و روحی و تحت تأثیر عوامل مختلف اجتماعی، فرهنگی متفاوت است. نوجوانی یکی از مهمترین دوره های زندگی بوده و نوجوانان یکی از مهمترین گروه های اجتماعی هستند و سلامت آنان از اساسی ترین مفاهیم در توسعه پایدار ملی می باشد. خانواده بر سلامت نوجوانان نقش اساسی دارد گرچه در دوره نوجوانی به دلیل برخی ویژگی های تکاملی از جمله ارتباطات بیشتر با گروه همسالان، استقلال خواهی و آرمانگرایی، ارتباط نوجوان با خانواده کمتر می شود اما حتی همین رون تکاملی نیز در سایه خانواده و بستری که خانواده برای پرورش و تکامل نوجوان فراهم می کند صورت می گیرد (پرویزی و همکاران، ۱۳۸۵).